



MÁSOKÉRT EGYÜTT

Gemeinsam für andere

2020

68. évfolyam, 5. (882.) szám

ISSN 1026-2156

V. szám

2020 - B A N I S . . .



Rainer Sturm pixelio.de.jpg

„Te vagy-e az Eljövendő, vagy mást várjunk?“ (Mt 11,3) Ezt a kérdést teszik fel Keresztelő János tanítványai Jézusnak, amely nem jelent mást, mint azt, hogy benne jött-e el a megígért Üdvözítő a világba. Nem volt ugyanis kétséges, hogy várni kell, ahogyan az sem, hogy az ígéretek beteljesülése csak akkor következik majd be a világ történetének folyamán, amikor azt Isten jónak látja, nem pedig akkor, amikor az ember gondolja úgy, hogy a legnagyobb szüksége van rá.

A „mást várjunk“ gondolata azonban ebben a sajátosan zajló évben különösen is megszólít, vagy talán mondhatnánk azt is, hogy megkísért bennünket. Legfőképpen azért, mert a 2020-as év végének várakozása nagyon is profán és pragmatikus, ráadásul sokan osztják: várjuk a koronavírus által uralt időszak végét. Kár volna tagadni, hogy annak hatásai jelentős mértékben határozták meg a világ kereszténységének mindennapjait csakúgy, mint a konkrét közösségeket a világ minden táján, így gyülekezetünket is.

Éppen ezekben a időkben fontos, hogy azok a közösségek, amelyek a sorsszerűségeken kívül is fel tudnak mutatni olyan, a világ folyását meghatározó hatalmat, amelybe kapaszkodni érdemes, megmutathassák ezeket a lehetőségeket. Hiszen rengeteg a bizonytalanságban, félelemben élő ember, akik közül sokan nyíltan ki is mondják, hogy számukra a „megváltást“ a védőoltás elérhetővé válása és a járvány vége jelenti majd. Anélkül, hogy kétségbe vonnánk ennek jelentőségét vagy a járványhelyzet súlyosságát, keresztényekként mégis rá kell mutatnunk arra, hogy ez a mostani helyzet csak egy a számtalan esemény közül, amelyek képesek lehetnek eltántorítani bennünket az életünket megtartó rendtől, kétségbe ejthetnek és bizonytalanságot teremthetnek lelkünkben az Isten szeretetének és gondoskodásának bizonyossága felől.

Az egyházi év rendje abban segít bennünket, hogy minden évben – függetlenül az éppen aktuális év eseményeitől – eljön az ünnep és az arra való készülődés ideje. 2020-ban is arról szól az advent és a karácsony, hogy Isten Jéus Krisztusban elérkezett közénk és minden nehézségben és kihívásban közel akar maradni a szívünkhöz, hogy bátorítson, segítsen, s hogy megtartsa bennünk azt a perspektívát, amely túlmutat az aktuális helyzeten, de még a földi vándorlás minden nehézségén és örömén is.

Így fornak egybe az isteni eljövétel feletti örömben szokásaink, hagyományaink és hitünk: így lesz teljes az ünnepünk, mert Krisztus jelen lesz benne.

Wagner Szilárd, lelkész

ISTENTISZTELETEK ÉS GYÜLEKEZETI ALKALMAK

Nagy örömmel hívunk és várunk mindenkit istentiszteleteinkre és gyülekezeti alkalmainkra.

Kérjük Testvéreinket, hogy kövessék, olvassák és használják a gyülekezeti honlapunkon (www.evangelikus-at.com) és Facebook-oldalunkon (www.facebook.com/evangelikusat) megjelent tartalmakat. Az esetleges változásokról is itt tájékozódhatnak.

BÉCS – AUFERSTEHUNGSKIRCHE (Lindengasse 44a, 1070 Wien)

| | | |
|------------|--------|----------------|
| Február 7. | 11 óra | Istentisztelet |
| Március 7. | 11 óra | Istentisztelet |

GRAZ – HEILANDSKIRCHE (Kaiser-Josef-Platz 9, 8010 Graz)

| | | |
|-------------|--------|---------------------------|
| Január 17. | 16 óra | Ökumenikus istentisztelet |
| Február 28. | 16 óra | Istentisztelet |



KÖSZÖNET

Kedves Olvasóink!

Ezúton szeretnénk megköszönni nagylelkű adományaitokat, melyet adakozási felhívásunkra küldtek. Nagy öröm számunkra, hogy ilyen sokan becsülik munkánkat és támogatják anyagilag, hogy fenn tudjunk maradni, hiszen kis gyülekezet révén nehezebb pénzforráshoz jutnunk.

Szíves adományaitokat továbbra is várjuk (*IBAN AT70 1100 0002 3041 9100*).

Kérjük, hogy az utalásra írják rá: „*Spende AMEGY*“.

Isten áldása és kegyelme legyen mindannyiunkkal!

A presbitérium nevében hálás köszönettel: *Andorka Hanna felügyelő*

ELÉRHETŐSÉGEINK:

Lelkészi hivatal:

Capistrangasse 2/15 1060 Wien,

+43 (0) 650 58 777 12

E-mail: maegy.austria@gmail.com

Honlap: <https://www.evangelikus-at.com/>

Facebook: www.facebook.com/evangelikusat/

TÚRMEZEI ÉRZSÉBET

KENYÉRNEK JÖTTÉL

Kenyérnek jöttél éhező világba,
világosságnak sötét éjszakába,
fényes hajnalnak, örök ragyogásnak,
vak zűrzavarban bizonyos tanácsnak.
Jöttél útnak, igazságnak, életnek,
s kicsiny gyermekként jászolba fektettek,
Jézus, Jézus!

Mért sínylődnénk hát éhezve, szegényen,
mért tévelyegnénk világtalan éjben
tanácstalanul és halálraváltan
és úttalanul a hazug világban,
amikor benned mindent megnyerhetünk,
kis jászlad elé odatérdelhetünk,
Jézus, Jézus!

forrás: honlap.parokia.hu



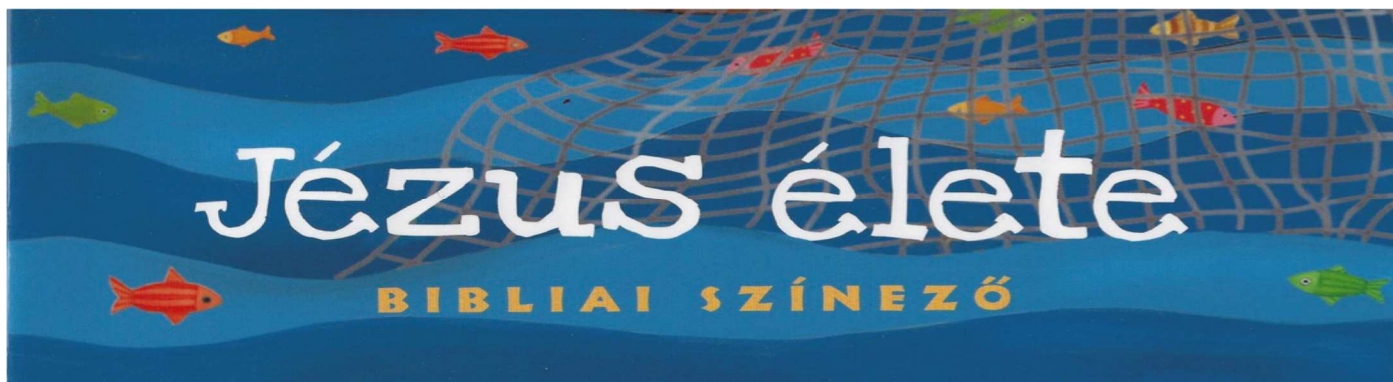
JÉZUS ÉLETE DIGITÁLIS SZÍNEZŐKÖNYV

Kedves Gyerekek!

Gyülekezetünk advent kezdetével digitális színezőkönyvet indít! A színezés és az alkotás öröme mellett rövid bibliai igehelyek segítségével ismerhetitek meg Jézus életútját. A folyamatosan bővülő színezőkönyvet a honlapunkon követhetitek adventtől pünkösdig. A színezést elkészíthetitek otthon vagy látogassatok el gráci istentiszteleteinkre, melyekkel párhuzamosan gyermekfoglalkozást tart Tóth Zsuzsanna Napsugár.

A színezőkönyv minden Ausztriában élő magyar kisgyermek számára nyitott!

www.evangelikus-at.com/digitalisszinezo





Ó JÖJJ, Ó JÖJJ IMMÁNUEL

Az adventi előkészület időszaka összetett hagyományrendszert és sokféle szokást ismer. Az adventi korszorú vasárnapról vasárnapra meggyújtott gyertyái Krisztust, a világ világosságát szimbolizálják. Az egyház régi rendje szerint pedig még talán ma is sokan megtartják a böjtot a karácsony előtti négy hétben. E szimbólumrendszert gazdagítja az a különleges antifóna-repertoár, amelyet az egyház december 24. előtti hét napon át az esti zsoltáros istentiszteleten a *Magnificat* keretverseként énekelt.

Az advent utolsó hetének liturgiájában elhangzó „ó-antifónákat” különleges gondolatív köti össze: az „Ó!” felkiáltással kezdődő hét tétel Jézust a Bibliában szereplő nevein – *O Sapientia* (bölcesség); *O Adonai*; *O Radix Jesse* (Jesse gyökere); *O Clavis David* (Dávid kulcsa); *O Oriens* (napkelet); *O Rex gentium* (népek Királya); valamint *O Emmanuel* (velünk az Isten) – szólítja meg. Az ó-antifónák hetes száma a teljesség szimbóluma, a címek kezdőbetűi pedig visszafelé olvasva ezt az akrosztichont adják ki:

ERO CRAS – én vagyok a jövő.

E gazdag mondanivalójú repertoár versbe szedett feldolgozása áll előttünk (advent 2.) heti énekünk, az *Ó, jöjj, ó, jöjj, Immánuel* (EÉ 133) szövegében. Bár az 1911-es Dunántúli énekeskönyv még öt versszakkal közölte, mai énekeskönyvünk már csak négy strófát ad énekünkhöz, így az *O Sapientia*, az *O Rex gentium* és az *O Adonai* antifónák gondolatköre teljesen hiányzik.

Míg az ó-antifónákon alapuló, Európa-szerte ismert ének a mai formáját elnyerte, hosszú és kalandos utat járt be. Egy 1710-es, Kölnben megjelent forrásban található az a latin nyelvű adventi himnusz, mely az antifónák szövegét öt versszakba sűrítve dolgozta fel. Ezt a himnuszt 1851-ben angolra fordították, s rövidesen olyan népszerűsége tett szert, hogy 1861-ben *O come, o come, Emmanuel* kezdettel gyülekezeti énekformálódott belőle.

Dallama az anglikán lelkész, tanár, Thomas Helmore (1811-1890) kompozíciója, aki az egyházzene és főként a gregorián ének ügyének elkötelezett pártfogója volt. A 15. századi francia dallamot feldolgozó énekében az archaizáló dallamvezetés, valamint a természetes moll hangnem révén ez a zenei ízlés, a gregorián tisztelete és szeretete világosan felismerhető.

Adventi kóruskoncerteken gyakran hallhatjuk Kodály Zoltánnak az *Ó, jöjj, ó, jöjj Immanuelt* feldolgozó Adventi énekét, mely csodálatos hangulati gazdagsággal és megragadóerővel fejezi ki a szöveg összetett mondanivalóját. Kórusműve révén válhatott ez az ének nem csak hazánkban, de a világon mindenütt halhatatlanná.

Fekete Anikó

<https://kantorkepzo.lutheran.hu/3egyeb/133-Cantate.pdf>



KIK ÁLLÍTOTTÁK FEL AZ ELSŐ KARÁCSONYFÁT BÉCSBEN ÉS PEST-BUDÁN?

G O N D O L A T O K E G Y K É P Z E L T V Á R O S N É Z É S K Ö Z B E N

Azok a gyülekezeti tagok, akik nemrég meglátogatták velem a *Schatzkammer* termeit, már személyesen találkoztak **II. / I. Ferenc császár** koronájával és a nagyméretű képmással, amin az első osztrák császár teljes ornátusában és koronával a fején látható. Ferenc császár az u.n. Biedermeier korában uralkodott 1792 és 1835 között.

Tudni kell, hogy Ferenc császárnak 15 testvére volt, köztük **Erzherzog Karl** (1771-1847), az asperni hősként emlegetett **Károly főherceg**, akinek lovasszobra a bécsi *Heldenplatz*-on áll szemben a *Neue Hofburg* félkör alakú épületével.

Ferenc császár másik öccse **József főherceg** (1776-1847) Magyarország nádora volt a „*legmagyarabb Habsburg*”, akinek szobrát a *Nádor* téren minden budapesti lakos ismer, és akiről hamarosan szó lesz.

Városi sétánk közben, köszönőviszonyba kerülhetünk a festményeken és szobrokon látható személyekkel, de legalábbis tudjuk, hogy kik voltak ők, mit hagytak az utókorra. Én mindig élvezek nyomokat olvasni, és örülök, ha felismerem és tudom, hogy Bécs, Budapest vagy Baden illusztris helyszínein kik lettek megörökítve és miért.

Nos kezdem Badennel, ahol lakunk. Az utcánk végén – akik itt jártak már tudják – van egy nagy oroslán kőből, aki egy szintén oroslános, arany koronás címer alatt bóbiskol.

A háborús sérülései miatt lebontott, de egykor pompás Weilburg kastély bejárata fölött díszelgett ez a dombormű. Karoly főherceg építtette 1820-22 között a nyári palotát a Helenental bejáratánál szépséges és ifjú feleségének **Henriette Alexandra von Nassau-Weilburg hercegnőnek** (1797-1829).

HENRIETTE ALEXANDRA VON NASSAU-WEILBURG



Henriette neve a bécsi evangélikus körökben ismert, hiszen ő volt az egyik protestáns feleség, akit a katolikus Habsburg uralkodóház nem kényszerített konvertálásra és még korai halála után, a Habsburg családtagok számára fenntartott császári kriptában is (Kapuzinergruft, ahova egyszer majd együtt elmegyünk) helyet biztosítottak a számára.

A Dorotheeregasse-ban lévő, akkori evangélikus imaházban oratóriumot építtetett, hogy ő és később megözvegyült édesanyjával együtt részt vehessenek a vasárnapi istentiszteleteken. Első gyermeke 1816-nyarán született és Henriette ez év karácsonyára ünnepi meglepetést szervezett urának. A családja Hessenben lévő „igzai” és ma is létező Weilburg kastélyából hozatott titokban karácsonyfadíszeket. Tudni kell, hogy ekkor a katolikus Bécsben a szenteste csupán egy szentmiséből állt, ahol egy faragott betlehemi jászol volt a templomban felállítva. A gyerekek és a főúri személyzet csak

Mikulás napján kaptak édességeket és gyümölcsöt ajándékba.

Henriette a karácsony ünnepét, úgy szerette volna megtartani, ahogyan azt, mint gyermek, német földön, az evangélikus családban megszokta.* Tehát 1826 december 24-én, az ünnepségen, ahol Ferenc császár is vendég volt, először állítottak Bécsben egy gyertyákkal és szalagokkal felöltöztetett fenyőfát. Ferenc császár, Károly főherceg az egész udvarral együtt el volt ragadtatva a fényárban úszó karácsonyfától. A német szokás szerint ajándékokat is osztogattak ezen az estén, családi körben, volt, ahol több fát állítottak. Ugyan néhány főúri család hamar átvette ezt az új szokást, de széles (polgári) körben csak az évszázad közepére terjedt el a karácsonyfa kultusza.

1850-es évektől kezdve, már rengeteg árus kínálta a fenyőfákat a Mariahilferstraße mentén. Ez és a fából, később üvegből tömegesen előállított karácsonyfadíszek új és növekvő üzletágnak bizonyultak a 19. század folyamán.

Henriette 6 gyermek édesanyja lett és már a nyári hónapokban, a Baden melletti erdők közepén álló „új” Weilburg kastélyban együtt választották ki a megfelelő karácsonyfát a téli ünnepre. 1829 decemberében viszont egyik gyermeke skarlátban megbetegedett és megfertőzte édesanyját is. Henriette a december hó 29-ik napján halt meg, 32 éves korában.

Férje, Károly főherceg, aki 26 évvel volt idősebb bájos és hön szeretett feleségénél, mély gyászba merült. Egy róla és gyermekéről 1832-ben készült festményen Henriette márvány mellszobrát is láthatjuk családja körében. *(A tervezett Arsenal, vagy hadtörténeti múzeum látogatásunk alkalmával lesz lehetőségünk a festményt megtekinteni.)*

Henriette halála után a Dorotheeregassi evangélikus imaház kapuját befalazták és oratóriumát leszerelték, mondva, hogy „már nincsen rá többé szükség”. A karácsonyfák viszont tovább ragyogtak az osztrák családok házaiban!



W Ü R T T E N B E R G I M Á R I A D O R O T T Y A



Térjünk át Budapestre illetve Pest-Budára. Az igen népszerű József nádor, tragikus módon, első két feleségét gyermekágyi lázban elvesztette. Így hát 1819-ben, harmadszor is házasodott és feleségül vette a württembergi uralkodóházból származó **Mária Dorottya hercegnőt** (1797-1855), akivel, a nádor haláláig, a budai várban boldog családi életet éltek. Dorottya a fent bemutatott Henriettével nemcsak egyidősek, de elsőfokú unokatestvérek is voltak. A délnémet protestáns hercegi családok leányaiként mindketten igen vallásosak és szoros kapcsolatban voltak az evangélikus egyházal. Dorottyról tudjuk, hogy mindent elkövetett a magyarországi evangélikusság fölvirágoztatása, és hittársainak támogatása érdekében. Miután Bécsben, Henriettének hála, a császári famíliában már bevezették a karácsonyfát, így Magyarországon Dorottya is meghonosította ezt a szép német tradíciót. Pesten az első karácsonyfát Brunsvik Teréz grófnő állíttatta a rábízott krisztinavárosi kisgyermek számára. Az új szokás előbb a városokban terjedt el, majd innen a vidéken is. Eleinte gyümölcsöket, aszalt különlegességeket, papírból kivágott díszeket, süteményeket akasztottak a karácsonyfára. Az első szaloncukrok a 19. század első felében kerültek kereskedelmi forgalomba, és azóta is kizárólag a magyar karácsonyfákat díszítik.

*A karácsonyfának német nyelvterületen való korai elterjedéséhez bizonyára Goethe is hozzájárult, aki a Werther szerelme és halála című, 1774-ben Lipszében megjelent levélregényében így ír róla: "...
Werther arról beszélt, hogy mennyire fognak örülni

a kicsikék, és arról az időről, amikor egy-egy váratlan ajtónyílás és a gyertyákkal, cukorkával és almával tündöklő fa paradicsomi boldogságba ragadja a lelket."

Páll Csilla, Baden bei Wien

Felhasznált irodalom:

Dr. Fabiny Tibor: *Százötven éve hunyt el Mária Dorottya nádorné*

https://museum.evangel.at/wp-content/uploads/2015/07/E-BURGER_Henriette-von-Nassau.pdf

<https://kapuzinergruft.com/herzogin-henriette-von-nassau-weilburg-sarkophag>



Impressum

Medieninhaber und Herausgeber:

Presbyterium der
Ungarischen Evangelischen Gemeinde
A.B. in Österreich A-1060 Wien,
Capistrangasse 2/15
Tel. +43 650 58 777 12,
E-mail: maegy.austria@gmail.com
Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Erscheinungsort: Wien

Verlagspostamt: A-1060 Wien

Zul.Nr.: GZ 02Z031072 M

Richtung der Zeitung:

Informationen über die Tätigkeiten und
Veranstaltungen in der Pfarrgemeinde

Redaktion: Lektorin Zita Szeitl-Eibinger

**Bankverbindung: Bank Austria, A-1011 Wien, Schottengasse 6.
IBAN: AT701100000290419100; SWIFT (BIC): BKAUATWW**

December hónap ígéje:

**„Oszd meg kenyeredet az éhezővel,
vidd be házádba a szegény bujdosókat,
ha mezítelent láatsz, ruházd fel, és
ne zárkózz el testvéred elől!” (Ézs 58,7)**



**MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK
SZERETETTEL KÍVÁNUNK
ISTENTŐL ÁLDOTT ADVENTI IDŐT !**

